

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד

גמ, עמ, ער, 18/92

פרוטוקול

ישיבת מיום 19 332 נזר 1996

צורה 2

תיק מס'

ער, 18/92

מחלקה

שם תיק: ועדת כהן-קדמי בענין ילדי תימן - פרוטוקול
מישיבות הועדה - סדרה ב - פרוטוקול מיום

מזהה פנימי: **ג-9750/22**

מזהה פריט: 000dkei
כתובת: 2-109-3-6-7

תאריך הדפסה: 11/07/2016

ועדת חקירה ללכתות בענין פרשת
העלום של ירחיח מבין עולי תימן
בשנים 1954-1955

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19/12/96

חברי הוועדה:

- יו"ר - שופט בדימוס - יהודה כהן.
- חברה בוועדה - שופטת בדימוס - דליה קובל
- חבר בוועדה - אלוף במילואים - דוד מימון

מיגוון שירותי פרוטוקול

- * רישום פרוטוקולים בוועידות, בורריות, בתי משפט
- * הקלטות ופיענוח סרטים וקסטות
- * תירגומים מקצועיים בכל השפות
- * אספקת כח אדם מקצועי משרדי וטכני
- * הדפסות על מחשב
- * הדפסות על לייזר

7

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19/12/96

חברי הוועדה:

יו"ר - שופט בדימוס - יהודה כהן.
 חברה בוועדה - שופטת בדימוס - דליה קובל
 חבר בוועדה - אלוף במילואים - דוד מימון

עדותה של העדה גב' סמואלוב נעמי - בקשה 339/96

היו"ר: היום 19.12.96. והעדויות הראשונה היא של הגברת סמואלוב
 בתיק 339/96.

אני מזכיר לך כנהוג אצלנו שעליך לומר את האמת. את כל
 האמת ורק את האמת.
 אז שמך נעמי סמואלוב.

העדה סמואלוב: נכון.

היו"ר: ועד כמה שנאמר לנו באחת העדויות נדמה לי שאת היית גם כן
 בבית חולים הדסה שבמחנה ראש העין.

העדה סמואלוב: כן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: כן?

העדה סמואלוב: הייתי שם.

היו"ר: אולי תוכלי לספר לנו על עבודתך שם בעיקר על איך נתקבלו חולים מי הביא אותם? זאת אומרת אנחנו מתעניינים בילדים חולים. מי קיבל אותם ומה קרה במהלך שהותם בבית החולים. בין אם הם מתו ובין אם הם הוצאו בריאים ואיך הוצאו בריאים ולאן הוצאו.

כ.ה. קובל: אולי רק נתחיל באיזה שנים עבדת בבית החולים?

העדה סמואלוב: אני באתי לשם אחרי שגמרתי בית ספר לאחיות ב-49. גמרתי ב-10.49. אני חושבת שבנומבר באתי לראש העין. וכל הענין היה עד פברואר. אני שלוש פעמים שמה חליתי ממחלות ילדים כך שלא נתנו לי יותר לעבוד שמה. הייתי אז עוד צעירה מאד ונדבקתי בדלקת ריאות זה היה מחלה שלישית. אז כך שתוך שלושת החודשים האלה שהייתי שמה בטח איזה שלושה ארבעה שבועות בכלל לא הייתי. כךש באמת הייתי שם בסך הכל זמן קצר מאד.

אני באתי שם בתור אחות צעירה. וטיפלתי בחולים. ואני מעט מאד זוכרת על משהו נוסף לזה. אני זוכרת את חדרי הילדים שטיפלנו בהם. אני זוכרת את הילדים שנתקבלו במצב נוראי בתת תזונה שזה לא יתואר דבר כזה. מלאי פצעים, וממש מצב

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

שבהדסה לא ראינו אז, לא היה לנו נסיון בדבר כזה.
 הילדים היו במצב קשה בתת תזונה במחלות. בשלשולים
 וטיפלנו בהם. טיפלנו. נתנו להם נוזלים וחיתלנו אותם
 והחלפנו אותם. והדבר היחיד מה שאני באמת זוכרת אני לא
 זוכרת שום מגע עם הורים.

היו"ר: אני אשאל אותך כמה שאלות ואת תגידי אם את יודעת או לא.

העדה סמואלוב: בסדר.

היו"ר: קודם כל אתם ניהלתם איזה רישום? כלומר לגבי כל ילד
 שנתקבל?

העדה סמואלוב: אני לא ניהלתי שום דבר.

היו"ר: אף אחד לא רשם?

העדה סמואלוב: היתה אחות ראשית שהיא כניראה עשתה את זה. אבל אני
 לא זוכרת את החלק הזה. זה 50 שנה ואני לא זוכרת את
 הפרטים.

כ.ה. קובל: היה משרד לקבלת חולים?

העדה סמואלוב: לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. קובל: לא?

העדה סמואלוב: אני לא חושבת שזה היה שם במקום. אני לא יודעת איך הם התקבלו. אני הרבה פעמים שאלתי את עצמי ואני לא זוכרת את הקטע הזה.

היו"ר: איך ידעתם איזה טיפול לתת לכל ילד?

העדה סמואלוב: כל ילד היה לו כרטיס.

היו"ר: אז כן היה רישום.

העדה סמואלוב: זאת אומרת היה על המטה מה הוא מקבל.

היו"ר: היה על המיטה כרטיס עם השם שלו ועם,

העדה סמואלוב: אני לא יכולה להגיד לך פרטים. אני פשוט לא יכולה להגיד לך עם כל הרצון הטוב.

היו"ר: טוב בסדר.

העדה סמואלוב: אני הרבה חשבתי על זה בחודשים האחרונים שזה השאלה,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: אנחנו לא מצפים,

העדה סמואלוב: הדבר היחיד מה שאני כן זוכרת היה בכניסה חדר קטן מרובע כזה. שהמון ילדים מתו, המון. הם מתו כמו זבובים שמה. ולי זה היה מאד מאד קשה מבחינה נפשית לשאת את זה שכל כך הרבה ילדים קטנים נפטרו. הם פשוט הגיעו במצב כל כך קשה ולא החזיקו מעמד. הם לא עברו את הלילה הראשון אפילו שהם היו שם. זה אני זוכרת שתמיד היו שמה ילדים עטופים.

היו"ר: החדר הקטן היה כמו חדר מתים את מתכוונת?

העדה סמואלוב: זה היה בכניסה. וזה היה מין ריבוע כזה שהיא פתוח ראינו את זה,

היו"ר: וילד שמת שמו אותו באותו חדר.

העדה סמואלוב: היה עטוף בתוך סדין לבן אני זוכרת. היה קשור בתוך סדין לבן עטוף ומשם כל פעם היו מוציאים אותם הם לא היו נשארים שמה. זה לא היה חדר מתים. אבל פשוט שמה היה עד שהוציאו אותם למקום אחר. ואני גם לא יודעת לאן הוציאו אותם.

היו"ר: אנחנו שמענו הערכות שונות מישהו מהעדים אמר כמו שאת אמרת הם מתו כמו זבובים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה סמואלוב: כן.

היו"ר: מישהו אמר שמתו שלושה ארבעה ליום אבל כמובן הוא לא התכוון שממש בכל יום מתו שלושה ארבעה.

העדה סמואלוב: אני זוכרת שיותר מזה.

היו"ר: זה רק הדגים את ההערכה שלו על כמות הילדים שמתו. את זוכרת אם לגבי כל ילד או אולי לגבי חלק מהילדים הוצאו תעודות רופא שהם מתו? את לא יודעת.

העדה סמואלוב: אני לא יכולה להגיד לך. אני פשוט לא זוכרת. אני אשקר אם אני אמציא עכשיו משהו. פשוט לא זוכרת את זה.

היו"ר: סליחה. אנחנו מבינים את המצב ולא מצפים ממך לתת תשובות על דברים שאת לא יודעת. מה שאת יודעת תגידי שאת יודעת. מה שלא אז אנחנו לא תהיינה לנו שום טענות. את לא זוכרת מי טיפל בקבורתם בהוצאתם מהמקום.

העדה סמואלוב: לא.

כ.ה. קובל: ומי הודיע למקום שממנו הם באו על פטירתם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה סמואלוב: אני לא זוכרת שום דבר בקשר לזה.

היו"ר: את לא זוכרת.

העדה סמואלוב: אני זוכרת כמה ילדים ספציפים שטיפלתי בהם. כך שהיו, שאני זוכרת אותם. היו ילדים שבאו במצב, הכרתי שם את בעלי הוא עבד אז בתור רופא שמה. ואני זוכרת שטיפלנו יחד בילדים מסוימים שבאו במצב נוראי ולפתע פתאום הם עמדו על הרגלים אחרי טיפול כל כך מסור של כמה ימים ושבועות אפילו. ולפתע פתאום עמדו על הרגלים כשחשבנו שהם במצב נורא.

היו"ר: את זוכרת אם מישהו מהקרובים של הילדים בא לבקר אותם?

העדה סמואלוב: הדבר היחיד שאני זוכרת מההורים את הפרצופים שלהם שהיו מודבקים על החלונות, היו מסתכלים ככה פנימה.

היו"ר: זאת אומרת הם ידעו שהילדים נמצאים שם וניסו לראות אותם. אבל לא נתתם להם להכנס.

העדה סמואלוב: לא היה בזמנו נוהג בכלל שהורים יכנסו למחלקות ילדים. גם בהדסה כשעבדתי שם בתור תלמידה הורים לא היו מותרים כמו שהיום ההורים ישנים על יד הילדים זה לא היה מקובל בכלל.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: את אולי זוכרת לאן נשלחו הילדים שהבריאאו?

העדה סמואלוב: לא.

היו"ר: לא, את זוכרת שהיתה שם או היה שם בית ילדים שהקימה ויצ"ו בקרבת המחנה?

העדה סמואלוב: אני יודעת שהיה דבר כזה. אבל רק משמיעה. אנחנו עבדנו קשה מאד. אנחנו עבדנו הרבה שעות ליום וכמעט ולא יצאנו לא היה לנו קשר עם החוץ בכלל. אנחנו כל הזמן היינו בפנים.

היו"ר: את זוכרת אם עשו ניתוחי גוויות לאחר המוות? את זוכרת איזה רופאה בשם דוקטור פרוינד?

העדה סמואלוב: כן הפתולוגית היא היתה שם. אבל מה שהיא עשתה אני לא יכולה להגיד.

היו"ר: את לא יודעת אם היא ניתחה.

העדה סמואלוב: שהיא היתה שם דוקטור פרוינד זה אני יודעת טוב מאד. אבל מה היא עשתה אני לא יודעת.

היו"ר: טוב אנחנו מצטערים,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה סמואלוב: אני מצטערת,

היו"ר: בבקשה.

כ.ה. מימון: אמרי לי בבקשה את אולי זוכרת שבתקופה הקצרה הזו
היו גם אצלכם תינוקות שהיו זקוקים לקבל לינוק.

העדה סמואלוב: לא.

כ.ה. מימון: לא היו?

העדה סמואלוב: לא. אני לא זוכרת שהיו מניקים שמה.

כ.ה. מימון: לא היו מניקים.

העדה סמואלוב: לא.

כ.ה. מימון: זאת אומרת לא היו ביקורים של אמהות,

העדה סמואלוב: לא. אני גם כך שאני מתארת לי את המקום הזה. את
הצריף הזה שבו עבדנו אני לא זוכרת שהיתה שם איזה פינה
שהאמהות יכלו להכנס ולשבת שם להניק את הילדים. זה ברור
שלא היו יושבים בתוך חדרי הילדים זה בהחלט לא היה
מקובל.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: מה היה ההיקף? מה היה פחות או יותר מספר הילדים באופן גס. איזה מבנה גדול קטן?

העדה סמואלוב: אולי זה היה משהו בסביבות 30.

כ.ה. מימון: שלושים. זאת אומרת היו בערך 30 מיטות שם.

העדה סמואלוב: כן.

כ.ה. מימון: בחדר אחד? בשני חדרים?

העדה סמואלוב: זה חדר אחד נכנס לתוך השני. היה חדר כככה שמאלה ואחר כך היה עוד, משם היה עוד חדר.

כ.ה. מימון: את זוכרת אולי אם היו שם ביקורים של אנשים ונשים זרים מחוץ לארץ?

העדה סמואלוב: לא.

כ.ה. מימון: משלחות?

העדה סמואלוב: לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: לא זוכרת. את יכולה לזכור מה שם המנהל באותה התקופה?

העדה סמואלוב: דוקטור מנדל היה.

כ.ה. מימון: מנדל?

העדה סמואלוב: כן.

כ.ה. מימון: זה היה בתקופה שבה את עבדת.

העדה סמואלוב: כן.

כ.ה. קובל: הוא היה הרופא הראשי?

העדה סמואלוב: הוא היה הרופא הראשי.

כ.ה. מימון: הוא היה הרופא הראשי.

העדה סמואלוב: כן.

כ.ה. מימון: ואת כבר היית אחות מוסמכת?

העדה סמואלוב: כן. אני גמרתי,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: היית מוסמכת.

העדה סמואלוב: אני בדיוק גמרתי בית ספר לאחיות.

כ.ה. מימון: איפה סיימת באמת?

העדה סמואלוב: פה בהדסה ברחוב הנביאים.

כ.ה. מימון: תודה.

היו"ר: תודה רבה לך.

עדותו של העד ד"ר סמואלוב שלמה - בקשה מס' 338/96

היו"ר: אני מזכיר לך שעליך לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת. שמך? דוקטור או פרופסור שלמה?

ד"ר סמואלוב: שלמה סמואלוב.

היו"ר: סמואלוב. אתה לא היית רנטגנולוג? או משהו כזה?

ד"ר סמואלוב: אני פיזיולוג. זאת אומרת, זה מדעי היסוד.

היו"ר: ככה היה לי איזה זכרון שהיית ברחוב שטראוס.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

ד"ר סמואלוב: לא.

היו"ר: לא. אז אני טועה, אני מערבב אותך.

כן דוקטור סמואלוב בבקשה תגיד לנו מה ששאלנו את רעייתך
 באיזה תקופה היית שם.

ד"ר סמואלוב: אני עליתי ארצה ב-13.3. ודדאחרי, חשבנו שאנחנו
 נוכל לגמור את הלימודים שלנו בישראל. מפני שזה היה
 המברק שקיבלנו ממשד הבריאות בבולגריה.
 עלינו קבוצה של תשעה סטודנטים. זאת אומרת מה זה
 סטודנטים? לפני בחינה סופית בגמר רפואה.

היו"ר: נדמה לי שפרופסור אליקים היה באותו מצב?

ד"ר סמואלוב: הוא בא אני חושב הבדל של חודשיים או שלושה אחרי
 זה. אבל זה אותו המחזור.

ואחרי שעבדתי בהמשביר בעבודה פיזית, אחר כך בקרן הקיימת
 יער המגינים וב-15.5 פתחו את בית הספר לרפואה והיה ברור
 בכלל שאין מקום בשבילנו. מפני שהקורס שלנו התחיל יותר
 מאוחר. בעצם אנחנו הקמנו אותו על ידי ריצה בכל מיני
 מוסדות וכך הלאה ואנשים. זאת אומרת בסביבות אני חושב
 מאי התחלתי בשערי צדק דוקטור שלזינגר קיבל אותי בתור
 רופא מיוחד. ובהיותי שמה שמעתי שאליקים שהוא ניקרא שמה
 בתור עובד מעבדה הוא עבר לבית החולים ועובד מעבדה היה

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

המשרה פנויה.

היה לי פשוט ידיעה פיקט שאם אני אכנס לבית חולים אני רוצה לעבוד בתור עבודה רפואית ולא עבודה פיזית או זה. ואז בעצם נסעתי לראש העין. אם אני לא טועה זה היה בסביבות צריך להיות יולי אוגוסט בערך.

כ.ה. מימון: 249?

ד"ר סמואלוב: בבקשה?

כ.ה. מימון: 249? יולי אוגוסט?

ד"ר סמואלוב: 49 מדובר על 49. ואחרי שהגעתי שמה בסך הכל היו שני רופאים מנדל ואליקים ומה שנדהמתי היה בעבודה במעבדה הייתי בסך הכל זמן קצר מאד. למה? מפני שאחרי שבועיים או שלוש מנדל אמר יותר טוב אם גם אתה תעבור לבית החולים. והפרפרטים שהיינו צריכים להכין כל אחד היה בודק בעצמו. המלריה שבדקנו במעבדה זה היה משהו נורא. לידיעתכם בדרך כלל בודקים טיפה עבה מפני שהגורם של המלריה פלסמודיום הוא לא כל כך שכיח אפילו במחלה אצל המשטחים, אצל הילדים האלו המלריה היית יכול לראות על משטח שזה איזה שהיא שיכבה מאד מאד דקה של אדם.

היו"ר: העיקר אתה גם כן זוכר כפי שאשתך אמרה שמתו שם הרבה מאד מהילדים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

ד"ר סמואלוב: התמותה היתה נוראה. ואפשר לומר זה לא היו בעצם זמנים כמו היום שעות עבודה זה לא היו משעה שש או שמונה. היינו מתחילים בשש והיינו גומרים אני חושב ב-12 בלילה. ועיקר בעצם הטיפול זה היה להחזיר את המאזן של הילדים האלה. כדי להדגים לכם היו ילדים שלפי אינפורמציה אף פעם בעצם לא יכולנו לקבל אינפורמציה מהמשפחות אנחנו לא ידענו אפילו את השמות של הילדים. אבל היה לכל ילד וילד היה דף שעליו מציינים מהלך הטיפול וכך הלאה. וילדים של חמישה חודשים ששה חודשים במשקל של שלושה ארבעה קילו זה התגובה הרפואית שלהם כלפי המחלה היתה כל הדברים שאנחנו יותר מאוחר אני קראתי על המחלות באירופה אנחנו הרי היינו שם. בפיזיולוגיה קוראים לזה מצב של אנרגיה. יש נו-אלרגיה כאשר התגובה היא מופרזת. אנרגיה כאשר אין תגובה. ילדים למשל עם דלקת ריאות וטמפרטורה של הגוף שלהם 35 לפי הטמפרטורה החיצונית זאת אומרת מושפעת מהטמפרטורה החיצונית. ובתור התחלה של הרפואה אחד הדברים המזעזעים היה להסתכל על יד המיטה ולהחזיק את החיים ואתה רואה איך כמו נר הילד הולך. לילות אחרי לילות היתה תמונה מזעזעת.

היו"ר: אני שואל אותך את אותה השאלה ששאלתי את רעייתך. האם היה רשום על הדף של כל ילד מאיפה הוא הגיע כדי לדעת אם הוא יבריא לאן להחזיר אותו?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

ד"ר סמואלוב: עכשיו בקשר למאיפה הילדים באו אנחנו לא היינו קשורים בנקודה הזו. אנחנו היינו מטפלים. שנית,

היו"ר: כן. אבל מישהו הביא את הילדים לא? ההורים הביאו אותם או?

ד"ר סמואלוב: היה מדובר בעצם שגם מצאו ילדים לפני הדלת של בית החולים. אנחנו שמענו למשל,

היו"ר: השאירו אותם על יד הדלת בלי פתק בלי שום דבר?

ד"ר סמואלוב: נכון. מפני שכנראה אני חושב הרמה בעצם של אוכלוסיה כזו שחשבו שבית החולים זה מקום שהילדים מתים. וזה היה נורא.

היו"ר: והאם אנשים נגיד שהשאירו את הילדים על סף הדלת באו לבקר אחר כך, או לשאול מה גורלם?

ד"ר סמואלוב: לא היו ביקורים בתוך בית החולים.

היו"ר: לא בתוך בית החולים.

ד"ר סמואלוב: מסיבה פשוטה שזה היה מכניס בכלל גורם עוד נוסף למחלות וכו'. אבל אתה שואל על קשר זכורים לי גם ציונה

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

למשל אני זוכר כאשר התחלנו לטפל בה היא באה במצב איום.
 ובאמצע הלילה ההורים פשוט על החלון הסתכלו. שנה או
 שנתיים אחרי זה כבר אפילו יותר הייתי כבר רופא בית בבית
 החולים בתל אביב בתחנה המרכזית אני מחכה בתור ולפתע
 פתאום מרחוק אני רואה משפחה תימנית טיפוסית באותם הימים
 הרבה ילדים מסביב והאמא לפתע פתאום רצה אלי דוקטור
 דוקטור אני לא הבנתי מה היא, והיא מושכת אותי ומביאה
 אותי ואומרת ציונה. ואני רואה ילדה יפה מאד.

היו"ר: איך זה ציון? זה שם,

ד"ר סמואלוב: ציונה.

כ.ה. מימון: זה אותה ילדה שאתך דיברה עליה?

ד"ר סמואלוב: אותה הילדה.

כ.ה. מימון: כן?

ד"ר סמואלוב: וזה היה משהו מזעזע מאד מרגש.

היו"ר: אתה זוכר את שם המשפחה?

ד"ר סמואלוב: לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: ציונה.

ד"ר סמואלוב: ציונה כן.

כ.ה. מימון: ציונה סאלם היתה אחת.

ד"ר סמואלוב: היה למשל מקרה שני משה. המקרה הזה היה קשור עם דברים אחרים. הביאו אותו בתוך סדין לבן. הביאו אותו כנראה מהזה,

היו"ר: מבית הילדים?

ד"ר סמואלוב: לא מבית הילדים מהאוהל כניראה. וכאשר פתחו הריח היה נורא. ואנחנו היינו הטיפול היה מתחיל מיד ואמרו לי בכלל שהוא משותק. מה התברר? על הגוף שלו היו הרבה הרבה מורסות. והילד שהוא לא זז זאת אומרת לא הלך אז הפרקים היו קצרים בשביל לפתח אותם. הדבר הראשון מה שאנחנו עשינו אנחנו שטפנו אותו בקליום פרמגניקום באותם ימים. ופתחנו את המורסות והריח של המוגלה הילד הזה הוא היה חודשים בכלל בבית החולים.

עכשיו כאשר התחלנו את הלימודים אנחנו חזרנו לירושלים ואמנם הקשר עם בית החולים נשאר. ופרופסור מן מזמן לזמן היה שולח אותי בעצם בזמן השליחויות האלו היינו מקבלים גם משכורת שזה היה חשוב מאד בשבילנו. ואני זוכר באחת

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

החזרות שלי האחיות כדי להפגיע אותי שבאתי וכך הלאה אז הם עשו חגיגה עם עוגה וכד' ועל השולחן על יד העוגה היה משה שהוא קפץ מהשולחן והלך ובא אלי. כשהילד הזה בהתחלה היה משותק כביכול. זה לא היה שיתוק. זה היה בעיה בכלל עם הילד הזה יום יום אנחנו טיפלנו.

היו"ר: עכשיו אני שואל גם ביחס לניתוחים לאחר המוות.

ד"ר סמואלוב: עכשיו דוקטור פרוינד שאתה הזכרת היא עבדה בתור רופאה זאת אומרת רופאת ילדים. לא בתור פתולוגית ולא היו תנאים בעצם גם לניתוחים שם. החדר הקטן,

היו"ר: נאמר לנו שהיא עשתה ניתוחים בחדרי השרותים.

ד"ר סמואלוב: לא יודע על זה.

היו"ר: טוב,

ד"ר סמואלוב: אני לא חושב שגם אם אפילו אם עשתה היא לא היתה יכולה להוציא שום מסקנות מהמימצאים בתנאים האלה.

היו"ר: אתה ראית גם ילדים שהבריאו כמו המשה הזה כן?

ד"ר סמואלוב: ראיתי ילדים שהבריאו יותר מאוחר. אני מדבר עכשיו,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: לאן החזירו אותם?

ד"ר סמואלוב: זה אני לא יודע.

היו"ר: לא יודע.

ד"ר סמואלוב: לא יודע כן.

היו"ר: שמעת על גן ילדים או בית תינוקות של ויצ"ו?

ד"ר סמואלוב: לא. ידענו שישנו בעצם בית חולים למבוגרים. אני
 זוכר שהמנהלת שמה היא היתה, זאת אומרת היתה מנהלת דרום
 אפריקאית אני חושב.

היו"ר: זאת אומרת בית חולים למבוגרים במסגרת המחנה שם.

ד"ר סמואלוב: נכון.

היו"ר: כמו בתי הילדים.

ד"ר סמואלוב: אבל אין לנו שום קשר, לא היה לנו קשר איתם. לא היה
 זמן לקשרים.

היו"ר: היו ילדים ששלחתם לבתי חולים אחרים בשביל טיפול?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

ד"ר סמואלוב: לא לא. טיפלנו והמרות של הילדים האלו שמתו היו מפני שהם נתקבלו כבר במצב זה כמו מיוזלמים במחלות של הנאצים של הגרמנים.

היו"ר: אתה גם לא יודע שום דבר בקשר לקבורה מי טיפל בזה.

ד"ר סמואלוב: לא לא.

היו"ר: הייתם מכניסים אותם לחדר הקטן הזה ומשם היו לוקחים אותם.

ד"ר סמואלוב: התמונה שלי הצטיירה וזה היה אחד הדברים המזעזעים הילדים העטופים עם צמר גפן סביב לאף ופה. וידענו שזה מקרה אבוד.

כ.ה. מימון: הזכרת בעדותך קודם שלא היה ממי לקבל את פרטי המחלה.

ד"ר סמואלוב: נכון.

כ.ה. קובל: הילדים היו מגיעים בלי שום מסמך מה שהיום מקביל להפניה רפואית?

ד"ר סמואלוב: בעבודה רפואית הדבר הראשון מה שנעשה בבית החולים זה איסוף אנמנזה זאת אומרת הסיפור וכך הלאה. לא היה ממי לקבל. לא היה גם שפה בעצם כדי לקבל את זה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. קובל: אבל ילדים ייתכן והרי נשלחו לבית החולים גם מבתי
 התינוקות שבמחנה העולים ראש העין.

ד"ר סמואלוב: אני לא חושב שהפרוצדורה הזו בהתחלה אל תשכחו זה
 היו השלבים הראשונים של בית החולים.

כ.ה. קובל: מחנה העולים כבר היה קיים?

ד"ר סמואלוב: כן.

כ.ה. קובל: כן.

ד"ר סמואלוב: מחנה העולים. אנחנו לא ראינו זאת אומרת לא
 הסתובבנו אפילו במחנה מסיבה פשוטה שלא היה זמן. הדבר
 היחידי שבסוף השבוע עם האחיות היינו הולכים לאכול גלידה
 בפתח תקוה. וזה בדרך כלל בעשר אחת עשרה בלילה.

כ.ה. מימון: אולי אתה זוכר אתה סיפרת שהיו קשיי שפה. לא היתה
 שפה משותפת פשוט לא הבנתם איש את רעהו בעיקר את ההורים.
 האם אתה זוכר אם היו שם אחיות על תקן של מתורגמניות,
 אחיות תימניות.

ד"ר סמואלוב: לא לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: לא היו בתקופה?

ד"ר סמואלוב: לא לא. אפילו האחיות שבאו מהדסה ביניהם גם אשתי גם זיוה וכך הלאה זו היתה קבוצה רק שהיא סיימה. ובהתחלה התחלנו עם מטפלות.

כ.ה. מימון: אתה זוכר שהיו שם איזה שהן בעיות בשמות של הילדים? שהיו שמות זהים? לא זוכר בעיה כזו?

ד"ר סמואלוב: לא לא.

כ.ה. מימון: מי שעסק באדמינסטרציה שם היה מר בן ישר. אתה זוכר שם כזה?

ד"ר סמואלוב: לא. אני זוכר את שץ.

כ.ה. מימון: את שץ?

ד"ר סמואלוב: שץ.

כ.ה. מימון: אותו אתה זוכר.

ד"ר סמואלוב: נכון. והוא היה זאת אומרת מסור לעבודה. ובתור עולה חדש מה שהתרשמתי זה היה שפע של מגבות, סדינים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: כן ברור.

ד"ר סמואלוב: אני באתי מבולגריה אחרי המלחמה ואצלנו זה היה כל הדברים האלו היו בקיצוב וכך הלאה. ולפתע פתאום אנחנו מצאנו את עצמנו בשפע של אפשרויות ודברים וכך הלאה.

כ.ה. מימון: תודה.

היו"ר: תודה רבה לך דוקטור סמואל.
הגברת זיוה להיס בבקשה.

עדותה של הגברת זיוה להיס - תיק 342/96

היו"ר: העדה הבאה היא הגברת זיוה להיס בתיק 342/96
אני מזכיר לך שעליך לומר את האמת. את כל האמת ורק את
האמת.
אז השם נכון זיוה להיס?

העדה להיס: נכון.

היו"ר: ואת היית אחות באותו מקום.

העדה להיס: באותו מקום. ואני בת מחזור של נעמי גמרנו, נעמה
סמואלוב גמרנו בספטמבר 49 והגענו לשם אני חושבת בנובמבר

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: ואני שואל אותך אותן השאלות ששאלתי אותם. את זוכרת אם היו איזה רישומים מרכזיים או הכל היה ליד כל מיטה איזה פתק עם השם.

העדה להיס: היה מה שנקרא גליון של חולה. מה שהיה מקובל בהדסה. השמות היו משה בן חיים, חיים בן משה. כל מיני שמות מהסוג הזה בלי שמות משפחה. והרבה ילדים היה להם שמות דומים בגלל זה ואני חושבת שהיה קושי גדול מאד אני מניחה שזה אחד הקשיים שהיו לזהות משפחות אולי אחר כך. אבל לנו לא היה שום קשר עם אדמיניסטרציה. לא עם הקבלה ולא עם הרישום ולא עם השיחרור ולא חלילה כשכמובן ילד נפטר. אנחנו פשוט עסקנו רק בטיפול.

היו"ר: כן אבל שמענו שבית החולים היה הכיל כ-30 מיטות.

העדה להיס: נכון.

היו"ר: אני מתאר לי שזה היה או אולם גדול אחד או שני,

העדה להיס: זה היו מספר חדרים כן.

היו"ר: מספר חדרים. בכל זאת מי שעבד שם היה ער למה שמתרחש סביבו ואת יכולת לקלוט מי מביא את הילדים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה להיס: אני לא זוכרת,

היו"ר: הלא אם יש להם שמות על פתקים ליד כל מיטה אז מישהו שמע את השמות מזה שהביא אותם. אחרת הייתי אומר,

העדה להיס: קרוב לודאי.

היו"ר: אולי אתם המצאתם את השמות ורשמתם לכל אחד שם אחר.

העדה להיס: אני לא יודעת. אני באמת לא יודעת.

כ.ה. קובל: אז איזה פונקציה היתה בבית החולים שקיבלה את הילדים?
 או קיבלה את החולים?

העדה להיס: היה משרד מינהלי אדמיניסטרציה. וקרוב לודאי שהם עסקו בזה. אבל אנחנו לא יודעים לא היה לנו שום קשר עם זה.

כ.ה. קובל: את זוכרת שמות של אנשים שהיו במשרד המינהלי?

העדה להיס: את שץ אני זוכרת.

היו"ר: טוב את גם כן נמצאת תחת הרושם שהילדים מתו שם כמו זבובים?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה להיס: זה היה דבר בעיקר בשבילנו אחיות צעירות שרק עכשיו סיימו את בית הספר זו היתה חוויה איומה, פשוט איומה. היה לנו מאד מאד קשה עם זה. ולראות את הילדים האלה שראים ראש ורגלים ועם בטן נפוחה וזה מה שבעצם ראינו אצל הרבה ילדים זה היה דבר נורא. אנחנו אני חושבת שזה השפיע עלינו מאד מאד קשה.

היו"ר: פשוט מנצנצת במוחי שאלה האם העובדה שמתו כל כך הרבה ילדים אפשר לזקוף על זה שהביאו אותם מאוחר. זאת אומרת שהם היו באוהלים נגיד איזה תקופה וההורים לא היו ערים לכך שצריך להביא את הילדים לבית חולים או לטיפול יותר רציני. או שאופי המחלות היה כזה שהוא הפיל חללים?

העדה להיס: אני מניחה שחלק גדול זה בגלל אופי המחלה. והם כבר באו עם המחלות האלה מהדרך.

היו"ר: את מוצאת שחלק מהם באו עם המחלות מהדרך מתימן לישראל?

העדה להיס: אין ספק. התת תזונה זה בודאי היה חלק מהתהליך של העליה שלהם, העליה הקשה שלהם כן.

היו"ר: איך את מוצאת את היחס של המספר של הילדים שהבריאו לגבי אלה שהתקבלו? היה יחס מספק?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

העדה להיס: אני מניחה שהבריאו יותר ילדים מאשר נפטרו. אבל זה מספיק היה שהיו נפטרים לפעמים חמישה ילדים ביום זה היה דבר מזעזע. חמישה מתוך שלושים אז כנראה ה-25 האחרים הבריאו. אבל זה נורא. זה מספרים איומים היו בשבילנו.

כ.ה. קובל: והתפוסה היתה תמיד מלאה?

העדה להיס: תמיד. תמיד מלא העד כמה שאני זוכרת.

היו"ר: ושוב גם בקשר לקבורה את לא ידועת.

העדה להיס: אין לי מושג. גם אני זכור לי מה שזכור להם את החדר הזה עם הילדים העטופים. מה עשו איתם? מי פיזר אום או מי דאג לקבורה - אני לא יודעת.

היו"ר: אולי יש לך מושג אם הרופאים הוציאו שם תעודות מוות?

העדה להיס: אין לי מושג.

היו"ר: אם רשמו אצלכם לאן לקחו את הילדים לקבורה לאיזה בית קברות?

העדה להיס: אנחנו בכלל לא התעסקנו ברישום. אנחנו כאחיות בכלל לא התעסקנו ברישום.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: ואת גם לא זוכרת כפי שאחרים כן זוכרים שויצ"ו פתחה שם איזה,

העדה להיס: היה מדובר על זה. אני חושבת שהיו מספר בתי תינוקות שמה.

היו"ר: היו בתי תינוקות במחנה עצמו?

העדה להיס: כן במחנה כן.

היו"ר: היו שלושה בתי תינוקות עד כמה שידוע

העדה להיס: אני זוכרת שדובר שיש כמה בתי תינוקות שם.

היו"ר: אבל על גבול המחנה נאמר לנו שויצ"ו פתחה בית תינוקות גם ושלשם החזירו הרבה תינוקות שלא ידעו למי להחזיר אותם. את לא יודעת.

העדה להיס: אין לי מושג.

היו"ר: את זוכרת אם העברתם לבתי חולים אחרים תינוקות שהיו זקוקים לטיפול יותר מתקדם?

העדה להיס: אני לא זוכרת אבל לא ניראה לי שהעבירו מבתי חולים אחרים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

היו"ר: טוב.

כ.ה. מימון: רק שאלה אחת אני רוצה לחדד.

את הזכרת פה בעניין השמות שאת זוכרת שהיו שמות זהים.
אני רוצה לעזור לך בעניין הזה כי זו שאלה חשובה לנו.
השמות של התימנים יש כמה שמות שהם שמות דומיננטים כמו
יחיא וסעדיה וסאלם. אני רוצה פשוט שתנסי להעמיק בענין
הזה כי כבר היו לנו עדויות ששמות יחיא זהים היו גם בבתי
חולים אחרים. האם את יכולה לומר בבטחון שאת זוכרת שהיו
שמות זהים של ילדים תימנים באותו ביתן ובאותו זמן.

העדה להיס: אם תשאל אותי שמות אז אני לא אוכל להגיד לך.

כ.ה. מימון: לא. אם התופעה היתה קיימת.

העדה להיס: אבל אני זוכרת שזו היתה קיימת, זו היתה תופעה.

כ.ה. מימון: היתה תופעה.

העדה להיס: בהחלט.

כ.ה. מימון: של פשוט ילדים עם אותם שמות.

העדה להיס: נכון כן. נכון.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. מימון: תודה.

היו"ר: תודה רבה לך גברת להיס.
 כן דוקטור סמואלוב.

המשך עדותו של ד"ר סמואלוב

העד סמואלוב: אני רואה שהמספר של המיטות הולך ומשתרש 30 מיטות.
 לאמיתו של דבר בית החולים תפח. למה? מפני שבביקורים
 יותר מאוחר היו שמה שלוש יחידות. יחידה של פוליו מפני
 שגם פוליו נכנסה בתור מחלה.

כ.ה. קובל: ובפוליו אתם טיפלתם גם בבית החולים לא העברתם לפרדס
 כץ.

העד סמואלוב: נכון מפני שאני הייתי אחראי בעצם על היחידה של
 פוליו. אליקים היה אחראי על מחלות כלליות והיתה יחידה
 של דהידרציה. זאת אומרת אנחנו קראנו למרות שזה לא מחלה.

כ.ה. קובל: התיבשות?

העד סמואלוב: התיבשות. זאת אומרת שלשולים וכך הלאה. והמיטות
 תפחו זאת אומרת ה-30 אולי היה בהתחלה אבל לאט לאט זה
 היה מלא פשוט מזה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

כ.ה. קובל: לכמה? לאיזה מספר הם תפחו השלושים?

העד סמואלוב: אינני יודע בדיוק כן, אבל זה אני חושב ללא ספק
 עברו 60 50. אבל הדבר הזה אני חושב הדסה ללא ספק יודעת
 כמה מיטות היו שם.

היו"ר: תודה רבה.

ה פ ס ק ה

היו"ר: הגברת נחמה בן שך?

העדה בן שך: כן

היו"ר: בתיק 341/96. ואני מזכיר לך שעליך לומר את האמת את כל
 האמת ורק את האמת.

הגברת נחמני מפרקליטות המדינה היא תשאל אותך שאלות.

חקירת העדה גברת נחמה בן שך - עו"ד נחמני
 עו"ד נחמני: את ודאי יודעת למה זומנת לועדה?

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו יש לך, מי שמסר את השם שלך כאחת מהעובדות
 בבית החולים בעין שמר,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: ראש העין.

עו"ד נחמני: ראש העין סליחה. ראש העין היה פרופסור שמיר.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו באיזה שנים באיזה תקופה עבדת בראש העין?

עו"ד נחמני: אני סיימתי את בית ספר לאחיות בספטמבר 49, או תחילת ספטמבר 49 וכחודש אחרי זה פתחו את המחלקה בסך הכל היתה מחלקה לילדים בראש העין ואני נשלחתי עם צוות מתחילה. הייתי שם אני חושבת אם זה היה באוקטובר אני לא זוכרת אם זה היה באוקטובר נובמבר חלק מדצמבר. אני חושבת שבסוף דצמבר חליתי ואושפזתי בירושלים ואחרי זה כבר לא חזרתי לשם.

עו"ד נחמני: אז היית איזה חודשיים?

גב' נחמה: למעלה מחודשיים, למעלה מחודשיים. אני חושבת שזה היה בסוף דצמבר שחליתי.

עו"ד נחמני: אז היית בעצם בעת פתיחת המחלקה.

גב' נחמה: כן. כן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: עכשיו כשאת אומרת שנפתחה המחלקה היו לכם הנחיות להערכות של פתיחת המחלקה מי היה בפתיחת המחלקה? איזה צוות היה את יכולה להגיד?

גב' נחמה: היו אחיות, היו רופאים.

עו"ד נחמני: שמות את זוכרת?

גב' נחמה: היתה אופירה אהרוני ששמעתי שהיא נפטרה כבר.

עו"ד נחמני: היא היתה האחות הראשית?

גב' נחמה: אני חושבת שכן. כן. היא היתה בוגרת ממני בכמה שנים שהיא סיימה את בית הספר כמה שנים לפני.

עו"ד נחמני: כן?

גב' נחמה: אני לא זוכרת. אני זוכרת עוד אחיות שהיו אני לא זוכרת אם היו מיד בשלבים הראשונים של הפתיחה ביום הפתיחה או בשלבי ההכנה זו היתה נעמי לחמן ששמה היום סמואלוב. וזיוה קוסטיצקי להיס. אני לא זוכרת אם היא היתה ממש בפתיחה. והיו עוד אחיות שאני לא זוכרת.

עו"ד נחמני: ומי היו הרופאים שהיו בפתיחת בית החולים?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: היה פרופסור שמיר ופרופסור מטות שהתחלפו שהם היו
הרופאים הבכירים שהתחלפו לסירוגין.
אחר כך הגיע,

עו"ד נחמני: פרופסור מטות בחיים עדיין?

היו"ר: לא לא הוא נפטר.

גב' נחמה: אחר כך הגיע דוקטור מנדל מדרום אפריקה. רופא צעיר.

עו"ד נחמני: את היית גם בתקופתו של דוקטור מנדל?

גב' נחמה: כן כן.

עו"ד נחמני: היית.

גב' נחמה: כן כן.

עו"ד נחמני: שכיום הוא פרופסור כבר.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: כמה זמן היית בתקופתו של פרופסור מנדל?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: התקופה הזאת שאני לא זוכרת אם הרופאים היו מתחלפים
 אני יודעת שאני, אנחנו גרנו שם בחודשיים האלה הייתי שם
 נטו. הכל. גרנו שם גם ואחר כך הגיעו גם רופאים צעירים
 היה פרופסור אליקים. ופרופסור סמואלוב כרופאים צעירים
 שהגיעו אז ארצה או זמן קצר.

עו"ד נחמני: עכשיו רופאים כמו דוקטור פרוינד מוכרת לך?

גב' נחמה: לא. אני זוכרת גם שהגיע איזה רנטגנולוג היה. נדמה לי
 רנטגנולוג או רופא ילדים אני לא זוכרת אם רנטגנולוג או
 רופא ילדים הונגרי. ממוצא,

עו"ד נחמני: את זוכרת את השם שלו?

גב' נחמה: לא. גם אשתו היתה איתו. אני לא יודעת אם היא היתה
 רופאה או לא רופאה בכל אופן היא עבדה במטבח, מטבח תזונת
 ילדים זה מעבר לבישול של עקרת בית.

עו"ד נחמני: כן. עכשיו כמה איך היה בעצם את אומרת שאת היית בעת
 הפתיחה. מה איזה הערכות היתה של כמה מיטות היו? איך
 ניראה בית החולים בעת הפתיחה. איזה סוג של ילדים הובא
 לשם? איך הוא הובא לשם? את יכולה לפרט לועדה?

גב' נחמה: עד כמה שזכור, א' אנחנו פתחנו החל בדברים הפיזים
 להעביר את המיטות ולסחוב את המיטות

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: כמה מיטות היו זכור לך?

גב' נחמה: עשרות.

עו"ד נחמני: עשרות מהתחלה או,

גב' נחמה: כן כן.

עו"ד נחמני: או שזה התפתח אחר כך?

גב' נחמה: לא די מהר זה התמלא.

עו"ד נחמני: כשאת אומרת עשרות זה,

גב' נחמה: אני לא אגיד 70.

עו"ד נחמני: זה יותר מ-50 זה יותר מ-70 זכור לך?

גב' נחמה: את יודעת הילדים בבית החולים גם בהדסה בירושלים לא
הסתפקו רק בשם של ילד. היה לכל ילד גם מספר. כדי למנוע
טעויות. זה לצורך הניהול הפנימי של המחלקה.

עו"ד נחמני: כן?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: ואני זוכרת במקרה מספר של ילד 33. למה אני זוכרת את המספר הזה? מפני ששם היתה מכת עכברים בראש העין זה היה אחרי פינוי מהצבא הבריטי עם הביתנים. ואני זוכרת את המספר הזה 33 הוא נושך על ידי עכבר.

עו"ד נחמני: כן עכשיו כשאנחנו מדברים כדי שזה יהיה לפרוטוקול יש לנו עדויות אחרות בנושא הזה מדברים על איזה שנה ואיזה תאריכים פחות או יותר.

גב' נחמה: 49 אוקטובר.

עו"ד נחמני: אוקטובר עד?

גב' נחמה: נובמבר דצמבר.

עו"ד נחמני: זה יכל לפלוש גם לתחילת שנות ה-50?

גב' נחמה: לא לא.

עו"ד נחמני: לא?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: כלומר דצמבר זה הגג של 49.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו יכול להיות שהיו כ-90 מיטות בין 90 ל-100 מיטות בתקופתך?

גב' נחמה: לפי כמות, אני חושבת שלא כי לפי כמות הצוות שזכור לי שהיה לא היה צוות כל כך גדול בשביל 90 מיטות.

עו"ד נחמני: לפי דעתו של פרופסור מנדל זה התחיל עם 40 מיטות זה מתקבל על הדעת?

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: ואחר כך זה גדל עד כמעט 100 מיטות.

גב' נחמה: זה כבר לא בזמני. לא. הצוות היה לא זכור לי צוות כל כך גדול שיוכל לטפל,

עו"ד נחמני: עכשיו את אומרת צוות. הצוות המשרדי זכור לך. היה גם צוות משרדי אני מניחה. מי רשם את המספרים? איך היתה הפרוצדורה של קבלת הילד.

גב' נחמה: כשהיה מגיע לילד כמו במחלקה בבית חולים בהדסה בירושלים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: כלומר היה משרד של קבלה. היה משרד?

גב' נחמה: במחלקה, לא היו ממלאים במחלקה עצמה היו ממלאים את הפרטים שניתנו על ידי מי שהיה מביא את הילד.

עו"ד נחמני: לא זכור לך אדם, איש אדמינסטרציה שהיה בבית החולים ושהוא בעצם עזר לנהל את בית החולים?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: כי היו שני אנשים כאלה ישר ועוד אדם נוסף בן ישר סליחה.

גב' נחמה: לא זכור לי אפילו השם הזה.

עו"ד נחמני: שץ וישר.

גב' נחמה: שץ אני זוכרת מירושלים. אבל אני לא מקשרת אותו.

עו"ד נחמני: בתקופה שלך הוא לא היה.

גב' נחמה: אני לא אומרת שלא היה לא זכור לי. לא.

עו"ד נחמני: בואי נתחיל אז את אומרת שגם אפילו פיזית ערכת את

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

ההכנה לפתיחת בית החולים. עכשיו איך התקבלו אנשים מי
 הילדים בעצם שהתקבלו אליכם?

גב' נחמה: התקבלו ילדים מגיל צעיר ביותר אפילו אני זוכרת ילדים
 שלא נמולו אפילו עדיין. לא שלא נמולו כי הם עוד לא היו
 בני שבוע כי איחרו אולי במילה שלהם אבל הם היו מאד מאד
 קטנים.

עו"ד נחמני: מאיפה התקבלו זכור לך?

גב' נחמה: מהמחנה. מהמחנה.

עו"ד נחמני: כל ההתקבלות של הילדים היתה מהמחנה עצמו?

גב' נחמה: מהמחנה. אני לא יודעת אם זה בא מקופת חולים של המחנה,
 אם היתה שם מרפאה. אני לא זוכרת שהייתי שם במרפאה, אני
 זוכרת שהיה בית ילדים ששם היו ילדים נמצאים במשך היום.
 היתה אני זוכרת אבל גם היא כבר לא בחיים אני חושבת אחות
 ששמה היה אידה ויסוצקי שהיא היתה קשורה לעירית תל אביב,
 לויצ"ו וגם היה קשר איתנו היה איזה קשר אני לא יודעת אם
 זה היה מפני שהיא היתה גם אחראית על מעון הילדים ששם
 וגם היה לה קשר איתנו, היה קשר איתנו. לא שהיא היתה
 אחראית עלינו אבל עד כמה שזכור לי היה רק קשר איתנו.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: כלומר אידה ויסוצקי היתה שולחת את הילדים הקשר היה דרכה?

גב' נחמה: אני לא יודעת אם היא היתה שולחת. אבל היה קשר איתה בינה לבינינו כן.

עו"ד נחמני: הבנתי. כלומר הילדים היו,

גב' נחמה: היא היתה מופיעה מדי פעם למחלקה.

עו"ד נחמני: הילדים האלה לא היו מגיעים בצורה יזומה של ההורים אלא ממרפאות או מבתי ילדים.

גב' נחמה: זה אין לי מושג. זה אין לי מושג. אנחנו לא עבדנו בשטח.

עו"ד נחמני: לא. כלומר ילד בא, תראי פתיחת בית חולים זה דבר מאד שצריך להיות זכור כי את פותחת אותו. עכשיו ילדים הגיעו פיזית עם הורים? או עם אחות? אם בלי, או סך הכל הם הועברו על ידי איש,

גב' נחמה: גם הורים, גם הורים הביאו. גם הורים אני זוכרת. אני לא זוכרת שעל ידי אחיות. לא זוכרת על ידי אחיות. אז יכול להיות שהורים בלבד. מה שזכור לי.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: מה שזכור לך זה הורים?

גב' נחמה: הורים הורים.

עו"ד נחמני: עכשיו כך ילד שהיה, את היית פעם במרפאה או במעון
הילדים או בבית הילדים בראש העין?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: לא.

גב' נחמה: לא זכור לי לא.

עו"ד נחמני: לפי ראיות שהיו גם כולל פרופסור מנדל הגיעו בצורה
לאו דוקא באמצעות ההורים הילדים לשם. הגיעו נשלחו
מהמרפאה נשלחו מבית הילדים. הקומוניקציה עם ההורים לא
היתה בדיוק, היא כמעט לא היתה.

גב' נחמה: אני זוכרת הורים מביאים. יכול להיות שהיו עוד דרכים.
אבל אני זוכרת,

עו"ד נחמני: מי עסק בפרוצדורה של קבלת הילד החולה?

גב' נחמה: אותה אחות שהיתה אחראית באותו יום על בתפקיד אחראי.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

אנחנו עבדנו בלי מגבלה של שעות. אותה אחות שהיתה
 אחראית,

עו"ד נחמני: את עסקת בזה בקבלת ילדים?

גב' נחמה: כן היינו מקבלים ילד. היה בא ילד והיינו מקבלים שמות.

עו"ד נחמני: ילד נכנס מה עשית? איזה פעולות עשית?

גב' נחמה: היה תיק של הילד. היה תיק. והיינו רושמים את הפרטים
 שנתבקשו שמה.

עו"ד נחמני: מה הם הפרטים?

גב' נחמה: שם של הילד, מה שאז כבר הדהים אותי. עד כמה שהשמות לא
 היו זה לא היה, זה בלט מאד שאין שם משפחה. כמעט ולא היה
 שם משפחה.

עו"ד נחמני: כלומר מה זאת אומרת אין שם משפחה. איך נרשם שם?

גב' נחמה: חסן. בן חסן נגיד, נגיד את זוכרת. יעיש בן יחיא, יחיא
 בן יעיש.

עו"ד נחמני: ואיך נרשם אם כך שם המשפחה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: נרשם בן. עד כמה שזכור לי בן.

עו"ד נחמני: אז שם המשפחה נהפך לבן,

גב' נחמה: אולי היו בודדים אבל לא זכור לי. אבל זה מאד בלט לי
 אז. אני לא זוכרת אם הם היו מביאים איזה נייר איתם או
 כשאנחנו, מי שהביא אותם שאלנו ומלאנו את הפרטים האלה.

עו"ד נחמני: הורים שבאים יש להם תעודת עולה. את ביקשת פעם תעודת
 עולה כדי לעשות רישום מדויק?

גב' נחמה: לא זכור לי, לא זכור לי.

עו"ד נחמני: אבל היה ידוע לך שיש תעודת עולה להורים. הלא סך הכל
 זה תעודה שהיתה צמודה.

גב' נחמה: לא זכור לי האקט הזה, לא זכור לי בכלל של להסתכל
 בתעודת,

עו"ד נחמני: למה לא אבל?

גב' נחמה: לא יודעת. אולי כן.

עו"ד נחמני: כשבאים לכל מקום כולל בנק מבקשים תעודה מזהה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: נכון.

עו"ד נחמני: ובבית החולים בהדסה עין כרם מבקשים עד היום בקבלת חולים תעודות מזהות.

גב' נחמה: אני לא יודעת, אין לי תשובה על כך. אני לא זוכרת שלא עשיתי את זה אבל אני גם לא זוכרת שכן עשיתי את זה.

עו"ד נחמני: השאלה איזה הנחיות קיבלתם לרישום שמות של ילדים. אם האבא אומר שזה שם המשפחה אז כך רשמתם?

גב' נחמה: כן כן.

עו"ד נחמני: ככה זה היה?

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: בלי צורך לוודא.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: את אומרת שגם היה רשום יכול להיות שהגיעו ילדים עם מסמכים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: יכול להיות שעם איזה טופס, עם איזה שהוא טופס יכול להיות שהגיעו ילדים עם איזה שהוא טופס.

עו"ד נחמני: כלומר את לא וידאת שם מדויק של ילד אלא על מה, אם רשום בטופס העתקת אותו.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: ואם האבא אמר שקוראים לו בן יעיש אז רשמת בן יעיש.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: זה מה שעשית.

גב' נחמה: כן. היה שם פרטי, היה שם פרטי אבל כדי לא להשאר רק עם שם פרטי גם היתה תוספת של בן מי הוא היה הילד.

עו"ד נחמני: האמא היתה רשומה גם?

גב' נחמה: לא זכור לי.

עו"ד נחמני: יש איזה פרט נוסף שהיה נרשם בגליון? הגיל של הילד?

גב' נחמה: אני משערת שכן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: כתובת. היכן באיזה צריף הוא נמצא?

גב' נחמה: לא. כתובת בפרוש לא. לא זכור לי שהיה נרשם. לצריף, הם גרו עד כמה שזכור לי גרו באוהלים. לא זכור לי,

עו"ד נחמני: עכשיו מדוע אני שואלת אותך את השאלות האלה כי העידו כאן לא עד אחד כולל פרופסור שמיר עצמו שכאשר ילד עמד להשתחרר היתה בעיה. את זוכרת דבר כזה?

גב' נחמה: לא. לא. אני לא זוכרת את בעיות השחרור. אני זוכרת את הקשר שלנו עם משרד המחנה. היה משרד במחנה שהיה אחראי עליו דוקטור פרוידנטל. אם אני לא טועה בשם. נתקלתם בשם הזה?

עו"ד נחמני: זה מה שזכור לך.

גב' נחמה: כן זה מה שזכור לי. אבל אם אני לא טועה. זה כל כך הרבה שנים מאז. אז למשל, אז אני לא זוכרת שבשביל לשחרר ילד הלכנו למשרד בשביל,

עו"ד נחמני: אז איזה פעולה עשיתם כדי לשחרר ילד?

גב' נחמה: אבל דרך המשרד עשינו פעולה כשהיו צריכים להעביר ילד

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

לבית חולים מחוץ למחנה. זאת אומרת שבית החולים לא יכול היה לענות על הצרכים הרפואיים עם איזה בדיקות נוספות אז היו מעבירים אותו, שולחים אותו ליפו לאיזה בית חולים אני לא יודעת אם זה דג'אני או צהלון. ואנחנו היינו ממלאים את הטופס של בית החולים טופס של הדסה. כל הטפסים היו של הדסה. היו ממלאים עם הפרטים שהיו בידינו. אם הרופא היה כותב את הבעיה. ואני זוכרת גם את עצמי אני חושבת שטלפון אפילו לא היה במחלקה. ואני זוכרת אותי הולכת עם ילדים ביד מעבירה אותם עם הטופס הזה מעבירה אותם לידי המשרד.

עו"ד נחמני: והם היו אחראים להעביר.

גב' נחמה: להעביר אותם כן.

עו"ד נחמני: כמה מקרים כאלה בתקופה שאת היית זכורים לך?

גב' נחמה: לא יכולה לנקוב במספר אבל היה. לא פעם הלכתי למשרד של המחנה.

עו"ד נחמני: כן אבל בואי נגיד ככה בממדים של שבוע אז כמה פעמים כאלה בשבוע זה היה? יכול להיות שתיים שלוש?

גב' נחמה: זה לא רק אני. אני חושבת שלא רק אני הייתי, זה לא היה

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

תפקיד שהוטל עלי דוקא או, אני מתארת לי שעוד עשו. מספר פעמים אני לא יכולה, קשה לי לנקוב במספר.

עו"ד נחמני: מתי העברתם ילד כאשר מצבו היה חמור והיה נזקק לטיפול,

גב' נחמה: כשמצבו היה יותר קשה כן.

עו"ד נחמני: נמרץ יותר. עכשיו מקרים כאלה לא היו אחד או שניים את אומרת שהיו.

גב' נחמה: כן היו יותר כן כן כן.

עו"ד נחמני: אפשר להגיד שזה עשרות מקרים כאלה היו בתקופה שהיית.

גב' נחמה: אני לא זוכרת שעשרות אני העברתי.

עו"ד נחמני: לא את אבל במקרים כאלה בכלל.

גב' נחמה: יכול להיות, יכול להיות.

עו"ד נחמני: יכול להיות. עכשיו במקרה כזה אני מבינה שגם לא היה לכם אפילו את הזמן ליצור קשר עם ההורים נכון.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: אנחנו לא עשינו. לא היה לנו שום קשר עם השדה.

עו"ד נחמני: כן. כלומר ילד כזה הועבר עם המסמך למשרד המחנה ולא חזר אליכם גם נכון? הילד לא חזר אליכם.

גב' נחמה: לא זוכרת מקרים שחזרו. לא זכור לי מקרים שחזרו אלינו.

עו"ד נחמני: קיבלתם אחר כך אינפורמציה ממשרד המחנה משהו על גורלו של הילד או,

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: לא התעניינתם יותר בילד.

גב' נחמה: לא לא אנחנו בזה סיימנו את התפקיד.

עו"ד נחמני: גם לא מבית החולים שאליו הועבר.

גב' נחמה: לא דווח לא. לא.

עו"ד נחמני: עכשיו היו גם מקרים וגם על כך היו עדויות אבל רציתי לדעת אם את מודעת או שזה היה בתקופתך היו גם מקרים שילד הבריא. ולא איתרו את ההורים את הבית. זכורים לך מקרים כאלה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: האמת שלא זכורים לי מקרים כאלה. לא זכור לי שאני
טפלתי בשחרור של ילד הביתה.

עו"ד נחמני: לא זכור לך שטיפלת בשחרור?

גב' נחמה: לא. לא.

עו"ד נחמני: אבל יכל להיות תפקידך לשחרר ילד? או שזה לא היה
תפקידך?

גב' נחמה: לא אני לא, לא זכור לי שאני, לא זכור לי שאני עשיתי,

עו"ד נחמני: ששיחררת ילד.

גב' נחמה: ששיחררתי ילד. כך שאני לא יודעת אם זה היה תפקידי או
לא תפקידי. אבל בדרך כלל מה זה לשחרר ילד? אם רופא טוען
שבמחלקה רגילה בתנאים רגילים רופא טוען שצריך לשחרר ילד
אז ממלאים את הפרטים כל מה שצריך לגבי שחרור הילד. ואז
מישהו בא לשחרר. כאן זה לא היה מקום שיש קבלת חולים ויש
מחלקה ובאים לקבלת חולים כמו שהיום מקובל עם טופס שסודר
כל הענין המשרדי האדמיניסטרטיבי,

עו"ד נחמני: כלומר את לא זוכרת ששיחררת ילד.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: לא. לא זוכרת.

עו"ד נחמני: זכור לך אם מישהו אחר שיחרר ילד או שזה לא זכור לך.

גב' נחמה: לא זכור לי לא. לא זכור לי.

עו"ד נחמני: גם לא זכור לך שילדים בריאים המשיכו להיות במחלקה
למרות שהם הבריאו?

גב' נחמה: לא. הם באו במצב כל כך קשה יש לי אפילו פה קטע מעתון
שצולם להדסה שם רואים איזה צורה שהילדים, חלק מהילדים
הגיעו בצורה כל כך,

עו"ד נחמני: אבל ילדים הבריאו גם נכון?

גב' נחמה: יש שגם הבריאו כן כן.

עו"ד נחמני: הבריאו.

גב' נחמה: כן. אני מתארת לי שגם הבריאו.

עו"ד נחמני: עכשיו וזאת השאלה שלי במקרה שהם הבריאו מה עשיתם
איתם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: אני לא זכור לי. לא זכור לי התהליך של השחרור.

עו"ד נחמני: עכשיו אבל ההעברה לבית חולים כן זכור לך.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: כי את עשית את זה בעצמך.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו אני מציגה לך פשוט עדות אולי זה ירענן את הזכרון שלך.

היו מקרים ואולי זה לא בתקופתך אז לא ירענן את זה הזכרון שלך שפרופסור מנדל עצמו מעיד עליהם ושיש גם תיעוד בתוך מסמכים שיש לנו מראש העין שבעצם ילדים נשאו הרבה זמן אחרי שהם הבריאו כי לא היה לאן להחזיר אותם. לא היתה כתובת ואז העבירו אותם למוסדות מחוץ לבית החולים. זכור לך דבר כזה?

גב' נחמה: לא. גם זה צורת שחרור. אבל היות ולא זכורה לי,

עו"ד נחמני: לא זכורה לך בעיה שילד בריא ונשאר בבית החולים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: לא לא.

עו"ד נחמני: ייתכן שזה היה בתקופה יותר מאוחרת ממך.

גב' נחמה: יכול להיות.

עו"ד נחמני: יש אפילו עובדה שם איזה נתון שילדה נשארה שנה שלמה
מאוגוסט עד סיום כמעט סגירת בית החולים בבית החולים ורק
אז העבירו אותה למוסד של ויצו כי לא היה מה לעשות איתה.
אבל זה לא בתקופתך אז כך שאני,

גב' נחמה: לא זכור לי את זה.

עו"ד נחמני: לא מצפה שאת תזכרי את זה.

גב' נחמה: כנראה שהחודשיים שהייתי שם זה לא היה מספיק זמן בשביל
שילדים יברואו אולי תוך החודשיים האלה.

עו"ד נחמני: עכשיו ככה כשאת אומרת שילדים הגיעו מאד חולים באיזה
מחלות בעצם הגיעו לשם?

גב' נחמה: אחד הדברים הבולטים שהיו זה היתה אנמיה. ואז אני
זוכרת שאמרו שזה כתוצאה ממלריה שהם סבלו שם.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: האנמיה היתה נפוצה באיזה גילאים של ילדים?

גב' נחמה: בכל הגילאים.

עו"ד נחמני: בכל הגילאים?

גב' נחמה: בכל הגילאים.

עו"ד נחמני: התחלת לומר שילדים אפילו בני ימים הגיעו. עד איזה גיל הם הגיעו?

גב' נחמה: היו ילדים כבר די גדולים ששיחקו בצעצועים שהביאו להם.

עו"ד נחמני: זה אומר שנתיים שלוש.

גב' נחמה: כן אני חושבת.

עו"ד נחמני: אלה הגילאים.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו האנמיה את אומרת היתה בכל הגילאים כל קבוצות הגילאים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: כן. אחד הדברים היתה אנמיה. היו כמובן בעיות דרכי הנשימה והיו בעיות עם דרכי עיכול עם התיבשויות.

עו"ד נחמני: כן אבל בתקופתך עדיין לא היתה מחלה מגיפה נכון? מגפתית?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: בתקופתך עוד לא.

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: כי היו תקופות שגם היו מגיפות אבל לא בתקופתך. אז את אומרת אנמיה. אנמיה בדרך כלל ידעתם לטפל בזה נכון?

גב' נחמה: אהה.

עו"ד נחמני: והילדים הברואו מהאנמיה בדרך כלל.

גב' נחמה: באנמיה הדברים כבר היו די מסובכים.

עו"ד נחמני: אז תלוי באיזה רמת סיבוך הם הגיעו.

גב' נחמה: כן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: זכור לך, כשאת אומרת שילדים גם נפטרו נכון?

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: האם נפטרו הרבה ילדים?

גב' נחמה: נפטרו. אני לא יכולה לנקוב במספרים אני זוכרת אבל את הפעולה שלנו לסדר כי אנחנו קוראים לזה לסדר אחרי המוות.

עו"ד נחמני: מה? מה עשיתם?

גב' נחמה: כל מה שצריך לעשות לדאוג להכניס לתוך סדין. לדאוג שפרקי הידים יהיו ישרים. הפה יהיה סגור. דברים האלה הרפואיים. הסיעודיים ועוטפים ומכניסים,

עו"ד נחמני: לאן?

גב' נחמה: עוטפים. והיה חדרון, לא וטופס כמובן עם השם ועם הפרטים שהיו לנו שהיו מצמידים לגופה. והיה לנו חדרון קטן במחלקה.

עו"ד נחמני: מחוץ ל,

גב' נחמה: במחלקה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: במחלקה?

גב' נחמה: במחלקה איזה חדרון קטנטן קטנטן ששם היינו מניחים
ומודיעים למשרד של המחנה.

עו"ד נחמני: אהה. אבל לא היתה לכם שוב קומוניקציה עם הורים לכם
לא.

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: מורידים למשרד של המחנה,

גב' נחמה: לא אנחנו היינו אלה שצריכים להודיע.

עו"ד נחמני: בתקופתך היו מודיעים למשרד המחנה.

גב' נחמה: כן.

עו"ד נחמני: עכשיו ילדים בדרך כלל שנפטרו ידוע לנו מפרופסור
מנדל שבתקופה ברוב הזמן שהוא היה גם היו ניתוחי מתים.
בתקופתך זה היה?

גב' נחמה: ניתוחי מתים אצלנו?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: כן. בתקופתך זה היה, היתה גם רופאה מיוחדת שעשתה
 נתיחת מתיים?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: בתוך בית החולים עצמו.

גב' נחמה: לא. זה פעם ראשונה שאני,

עו"ד נחמני: כלומר זה לא היה בתקופתך.

גב' נחמה: זה פעם ראשונה שאני שומעת את זה בכלל.

עו"ד נחמני: כן. היו לכם הנחיות אבל כלומר לעטוף את הילדים
 ולהעביר אותם למשרד פיזית.

גב' נחמה: לא לא לא.

עו"ד נחמני: מה היה אז?

גב' נחמה: אנחנו היינו מודיעים למשרד היו באים מהמשרד לקחת.

עו"ד נחמני: הם היו באים לקחת,

גב' נחמה: עם הטופס שלנו עם הפרטים שהיו ידועים לנו שהיינו
 מצמידים לגופה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: הבנתי. כלומר לפחות בתקופה של כחודשיים פלוס
 האחריות כי יותר מזה את לא יכולה להעיד.

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: האחריות של הפטירה היתה של משרד המחנה. זכורים לך
 שמות נוספים חוץ מפרוידנטל?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: ממשרד המחנה?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: לא. עכשיו כך ילדים נפטרו. ילדים הועברו לבתי חולים
 אחרים. זכורים לך מקרים שבהם התדפקו הורים על הדלת של
 בית החולים נכנסו ושאלו איפה הילדים שלנו?

גב' נחמה: תראי כל בעיית הביקורים של ההורים היתה מאד בעייתית.

עו"ד נחמני: למה?

גב' נחמה: מפני שהם בהתחלה נתנו להם להכנס למחלקה ולבקר ולא
 להיות אז לא היתה גישה שהורה צריך להיות ליד מיטת הילד.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

אבל לבקר לפחות לבוא לראות פעם ביום בשעות שנועדו לביקור כביכול הם מאד זועזעו מהאינפוזיות. אני זוכרת שזה היה בשבילם זעזוע לראות ילד עם אינפוזיה ילד עם פלזמה. ילד שוכב. והם רצו אפילו לנתק. לנתק את זה.

עו"ד נחמני: היו מקרים כאלה שזכורים לך?

גב' נחמה: לא לא לא שניתקו לא זכור לי. זכור לי לעומת זה מקרה שסחבו פתחו דלת ולקחו את הילד. אבל אני אגיע לזה. ואז זה מאד הפריע לעבודה. אפילו בשעה הזאת שנועדה לביקור. ואז אנחנו הפסקנו להרשות להכנס רק מהחלון יכלו, ויכלו לקבל אינפורמציה בשעות מסוימות מה עם הילד.

עו"ד נחמני: הבנתי. עכשיו התקופה הזאת זה היה ממש עם פתיחת בית החולים או לקראת סיום?

גב' נחמה: אני מדברת על החודשיים שאני הייתי שם. אני לא יכולה,

עו"ד נחמני: כלומר זה היה כבר בהתחלה שאסרתם על ההורים להכנס?

גב' נחמה: אחרי אולי אחרי שבועיים.

עו"ד נחמני: ורוב הזמן בעצם שהיית שם אז ההורים לא הורשו להכנס.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: כבר לא הרשנו להורים להכנס.

עו"ד נחמני: לכל הגילים, לגבי כל הגילים לא הרשתם.

גב' נחמה: לכל הגילים. פשוט, עד כמה שזכור לי לא נתנו מהחלון יכולנו להראות להם יכולנו לעזור להם ילד שיכלו להרים אותו שהוא לא היה עם אינפוזיה ולהראות אותו להורים עשינו את זה. לגבי המקרה זה היה קשה מאד גם בשבילנו זה היה קשה מאד לא לתת להורה להכנס לראות את הילד.

עכשיו לגבי מה שהזכרתי הדלתות היו למעשה נעולות. אסור היה לפתוח אותם. אני זוכרת שהיתה עוד איזה, חוץ מהכניסה הראשית היתה עוד איזה דלת אחת באמצע הביתן ועוד איזה דלת לצד האחורי שלה.

אני זוכרת שהיה איזה אב שעלה ארצה לפני משפחתו. הוא כבר היה לבוש בבגדים חליפה אני זוכרת אותו. מזוקן עם תיק כבר הלך, הוא כבר כנראה גם עבד, כבר דיבר עברית שיכולנו לתקשר. והוא הביא יום אחד הוא הביא את הבת שלו שתעזור לו. בוגרת בת 17 אולי אני יודעת שהיא תעזור לנו. היא עזרה במטבח. והיות והיא הכירה את, במחנה והיא היתה אמינה עלינו אז היא הסתובבה גם במחלקה.

אני זוכרת שבשבת אחת היא פתחה את הדלת מבפנים ונכנסו הורים והוציאו ילד מהמיטה וברחו.

ואני זוכרת אותנו כל כך מזועזעים מהמקרה הזה שמישהו צעק אני לא ראיתי שעשו את האקט הזה. אבל כשהתחלנו לרוץ

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

אחריהם ורצנו החוצה זה היה בשבת בבוקר. ואז אני זוכרת את נדמה לי שזה היה דוקטור מנדל שאמר טוב כמה נרוץ אחריהם? מה נרוץ לחטוף מהם את הילד מהידים? זה אבסורד. ואנחנו משאירים את המחלקה פתוחה. חזרנו למחלקה.

עו"ד נחמני: ולא דיווחתם למשרד?

גב' נחמה: כן דווח. אני לא זוכרת שאני, לא אני דיווחתי. אבל אני משערת,

עו"ד נחמני: הילד חזר למחלקה?

גב' נחמה: לא. לא עד כמה שזכור לי.

עו"ד נחמני: זכור לך באיזה מחלה הוא היה חולה?

גב' נחמה: לא.

כ.ה. מימון: זה היו ההורים תימנים או זרים?

גב' נחמה: תימנים תימנים. הבחורה,

כ.ה. מימון: יכול להיות שמישהו זר בא לקחת ילד לא?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: התימנים הם היו לא זוג הורים אחד היה. בחוץ כבר חיכה,
 היתה הפגנה שלמה של,

כ.ה. מימון: והם הלכו לילד מסוים?

גב' נחמה: כן. הלכו לילד מסוים שהחליטו שהוא לא, שמקומו לא
 רוצים שהוא יהיה בבית חולים.

עו"ד נחמני: עכשיו תגידי,

גב' נחמה: זה שבת מזעזעת

עו"ד נחמני: הנערה הזאת האם זכור לך שם המשפחה של אותו אדם? או
 שמה הפרטי של הנערה?

גב' נחמה: נדמה לי שיונה.

עו"ד נחמני: יונה?

גב' נחמה: נדמה לי כן.

עו"ד נחמני: היא היתה אז כבת 16.

גב' נחמה: 17.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: היא המשיכה בעבודתה?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: אין לך שום זכרון שם האבא הפרטי לפחות משהו?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: לא אין לך זכרון. יונה אבל זה מה שאת זוכרת.

גב' נחמה: לפי מה שזכור לי.

כ.ה. קובל: ועשיתם איזה פעולות כדי להחזיר את הילד בחזרה לבית
החולים?

גב' נחמה: הודענו למשרד.

כ.ה. קובל: זהו? ובזה זה הסתיים מבחינת בית החולים.

העדה בן שך: כן. מבחינת מה שזכור לי יכול להיות שהם ניסו שוב
פעם. זה הכל,

עו"ד נחמני: עכשיו הפעולה שעשיתם כלפי המשרד היתה בעל פה או
בכתב?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: במקרה הזה?

עו"ד נחמני: כן.

גב' נחמה: לא זכור לי.

עו"ד נחמני: לא זכור לך. עכשיו תראי מה שאת מספרת די מענין שהורים רצו לקחת ילדים בבית החולים ואני אגיד לך מדוע ויכול להיות שזה לא יתקשר לך או כן יתקשר לך.
 זכורה לך רופאה בשם דוקטור רוטנברג?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: זה לא היה בתקופתך. כי היא מתארת משהו דומה בתוך מכתב. היא כתבה מכתב תלונה לגבי פרופסור מנדל שייתכן שזה בתקופה יותר מאוחרת מהתקופה שאת עבדת. ובין היתר בקטע מסוים של מכתב התלונה שלה היא מתארת מצב שבו הורים מעוניינים לגנוב את הילדים, ורוצים להוציא את הילדים מבית החולים. וזה תופעה שנמשכה והיו כל הזמן נסיונות לקחת את הילדים מבית החולים. זה תופעה שהיתה כל התקופה בעצם.

גב' נחמה: תראי, למעשה זו אחת הסיבות גם שאנחנו חששנו מזה כניראה זה אחד הנימוקים אחת הסיבות שבגללם סגרנו את

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

הדלתות.

סליחה האב הזה, לאב הזה שהבת שלו עבדה היה גם כן ילד
 שמה ששכב.

עו"ד נחמני: באותה תקופה?

גב' נחמה: באותה תקופה. ולא יכולנו להסביר כמה שהטיפול הזה,
 הטיפול זיעזע אותם לראות אותם עם האינפוזיה עם הפלזמה
 של דם זה זיעזע אותם ואנחנו הסברנו שזה הטיפול. אבל זה
 היה כאילו שאנחנו נותנים לו הורגים את הילדים בדרך
 הטיפול הזאת.

עו"ד נחמני: האם זכור לך וגם זה מתוך מסמך שהיה בתוך החומר כאשר
 העדנו את פרופסור מנדל שהיתה בעיה בחיבור לאינפוזיה
 לגבי ילדים תימנים. כלומר אם היתה בעיה של הגיע ילד
 והיה צריך לתת לו להתערב ולתת לו אינפוזיה האינפוזיה
 בדרך כלל היתה מזיקה יותר מאשר מועילה במקרים מסוימים.
 זכור לך תופעה כזאת?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: יש איזה מכתב בתוך החומר שמצאנו שהיתה תופעה כזאת
 שרצו לחקור אותה גם לאחר מכן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: לא זכור לי.

עו"ד נחמני: שילד הגיע במצב בינוני ומצבו הוחמר בעקבות זה ששמו
 לו אינפוזיה מפני שהיתה בעיה מחקרית אחר כך. לא זכור
 לד.

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: עכשיו ילד שנתתם לו את האינפוזיה באותו זמן הבריא
 בדרך כלל?

גב' נחמה: היו מקרים שהפסיקו את האינפוזיה כן. ודאי כן. שהפסיקו
 את האינפוזיה.

עו"ד נחמני: עכשיו למה לא יצרתם אני רק שואלת זה לא קשור אולי
 לחקירה למה לא יצרתם קומוניקציה עם ההורים כדי להסביר
 להם שזה ולא ליצור מין מצב שבמשך חודשים צובאים מאחורי
 הדלתות ורוצים לראות את הילדים ואסור להם לראות,

גב' נחמה: לא אנחנו הסברנו להם. אנחנו הסברנו להורים כל הורה
 שהיה מגיע היינו מסבירים לו. היינו מסבירים להורים.

עו"ד נחמני: והיו הורים שהיו שהשתכנעו שזה אכן הטיפול הנכון?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: היו הורים שהיו עומדים מאחורי הדלת ומסתכלים על הילד.

עו"ד נחמני: לא השאלה שלי את אומרת שהסברתם להורים. אבל אני מבינה שמשלב מסוים כשבועיים לאחר פתיחת בית החולים כבר הפסקתם להסביר,

גב' נחמה: לא לא היה קשר עם ההורים.

עו"ד נחמני: הסברתם מחדש.

גב' נחמה: היה קשר. ההורים יכלו היו פותחים דלת בשביל להסביר להורים מה מצב הילד.

עו"ד נחמני: כן אבל אני שואלת יש בזה כשאני רואה את זה בראיה רטרופקטיבית אחורנית איזה אכזריות מסוימת להעניש את כלל ההורים בגלל אולי שהורה אחד ניסה לחטוף ילד.

גב' נחמה: לא. החטיפה היה בשלב מאוחר יותר. סגרו את הדלתות לפני כן בגלל זה שהפריע והיה חשש שהם עשויים לחטוף את הילדים בגלל ההתנגדות שלהם מתוך חוסר ההבנה לטיפול הזה ואי אפשר היה להסביר.

עו"ד נחמני: אבל ניסיתם ליצור איזה קומוניקציה של מי שדובר את השפה שלהם בענין הזה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

גב' נחמה: הבחורה הזאת אגב היא עזרה קצת היא כבר ידעה קצת היא עזרה קצת.

עו"ד נחמני: הנערה הזאת.

גב' נחמה: הנערה הזאת כן היא עזרה קצת. היא ידעה קצת עברית. שהיא הובנה. עברית שלנו שהובנה על ידה. והיא יכלה ליצור קשר עם ההורים. ותראי זה שזה היה אכזרי היום אם את מסתכלת אחורה זה אכזרי גם בבית חולים הדסה בהר הצופים שלא נתנו להורה לשבת על יד הילד אלא לבוא פעם ביום לראות אותו. זה מצמרר היום.

עו"ד נחמני: עכשיו האם היו ביקורים בתקופתך של, בדרך כלל בהדסה יש הרבה ביקורים של מתנדבים של תורמים של מי שמחזיק את בית החולים בקיצור נשות הדסה וכו' האם גם ביקורים כאלה היו בתקופתך?

גב' נחמה: היה פעם אחת אני זוכרת ביקור גדול ואחר כך זה פורסם בעתון של הדסה עם תמונות.

עו"ד נחמני: עכשיו זה ביקור של נשות הדסה? של נשים?

גב' נחמה: כן. היו כמה נשים שבאו וצילמו. משהו היה שיחד עם צילום. זאת אומרת אני לא זוכרת, לא צילמו אותם בעיתון

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

לא מופיעות הם. אבל אני זוכרת שהיה איזה ביקור ואני
 זוכרת שצילמו אותנו.

עו"ד נחמני: כלומר זה היה חד פעמי בתקופתך?

גב' נחמה: פעם אחת, פעם אחת שזכור לי.

עו"ד נחמני: עכשיו האם היתה התענינות של הנשים האלה בילדים מעבר
 להסתכל,

גב' נחמה: לא אני לא זכור לי שום דבר כזה.

עו"ד נחמני: אני אגיד לך מדוע אני שואלת כי היתה איזה עדות של
 אחת מהאחיות בבית החולים אחר לא בראש העין שהעידה על כך
 שבתקופה של כשבועיים ימים באו נשים מחוץ לארץ מתנדבות,
 נשים מחוץ לארץ לראות ילדים בסופו של דבר נודע שגם חלק
 מהילדים גם הוצאו מבית החולים ויכולים להסיק מכך שהם
 נלקחו לאימוץ וכו' וכו'. האם תופעה כזו לא יכלה להיות
 גם בביקור הזה?

גב' נחמה: אם בכלל הביקור של נשות הדסה, לא לא זכור לי שהיה
 איזה. בכלל הביקור של נשות הדסה היה יחד עם אולי היה
 מישהו. האמת היא אני,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: השאלה אם יכולת לדעת על זה?

גב' נחמה: לא לא היו ביקורים. לא היו ביקורים. אני גם לא זוכרת למעשה אם הצלם שהיה ועוד מישהו שהתלווה אליו היו מנשים מחוץ לארץ או עם יחסי ציבור של בית החולים שלנו. האמת שאני לא יכולה לענות לך.

עו"ד נחמני: עכשיו כשהיה ביקור כזה זכור לך אם היתה קומוניקציה עם ויצו? כי הזכרת איזה גברת שהיה לה קומוניקציה אידה,

גב' נחמה: אידה ויסוצקי?

עו"ד נחמני: כן.

גב' נחמה: אידה ויסוצקי היא היתה אחות. אידה ויסוצקי.

עו"ד נחמני: היא היתה בביקור הזה?

גב' נחמה: לא זכור לי.

עו"ד נחמני: לא זכור לך.

גב' נחמה: לא לא. לא חושבת, לא חושבת. בעיקר זה הצלם אולי איזה מישהו בודד שהתלווה אליו, שני אנשים בודדים זה לא היה,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

זה לא היתה איזה משלחת שזה בלט לעין שבאו להסתכל בפלא
 הגדול הזה.

עו"ד נחמני: כן. היה לך קשר בשנים או לאחר מכן עם נעמי ועם
 זיוה? הייתן חברות?

גב' נחמה: כן. אנחנו בנות אותו מחזור.

עו"ד נחמני: ואתם עדיין בקשרים?

גב' נחמה: אנחנו בקשר. לא נפגשות לעתים מזומנות אבל אנחנו בקשר
 כן.

עו"ד נחמני: ידעת שהן צריכות להעיד היום בבית המשפט? בועדה?

גב' נחמה: כן. אתמול במקרה אני צלצלתי להגיד לנעמי שאני נוסעת
 אהיה היום בירושלים ואז היא אמרה לי שגם אני הולכת
 היום.

עו"ד נחמני: כן. מישהו כאן בקהל הביא לי צילום השאלה אם תוכלי
 לזהות אני לא יודעת אם זה מהתקופה שלך אבל נעשה נסיון
 לפחות.

גב' נחמה: לא את האחיות.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 19 בדצמבר 1996

עו"ד נחמני: לא את האחיות ולא את הילדים?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: האחיות לא מוכרות לך.

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: בתקופתך האם גם היו אחיות שהם לא ישראליות מחוץ
לארץ מארצות הברית?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: לא בתקופתך. שמעת אבל על תופעה כזו בהדסה שהגיעו גם
אחיות מחוץ לארץ?

גב' נחמה: לא.

עו"ד נחמני: בכלל?

גב' נחמה: אני אחר כך לא חזרתי יותר לעבוד בהדסה בשרותי הבריאות
עברתי לשרותי בריאות הציבור.

עו"ד נחמני: הבנתי. אין לי יותר שאלות לעדה.

היו"ר: תודה רבה לך.